

Het breiboekje van tante Agnes

'5 december 1955

De Sint heeft lopen denken,
Wat hij Agnes nu zou schenken.
Hier een boekje om alles op te schrijven,
Nu zul je de maten vast wel goed krijgen.
Want als je nu aan het breien slaat,
Heb je een boekje voor de maat.
Ik hoop dat je er plezier in vindt.
Teken ik, de Sint'

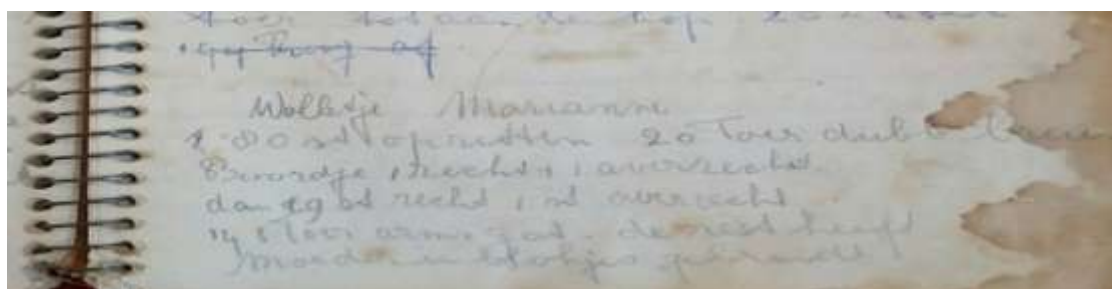
Dit staat geschreven op de eerste bladzijde van een klein grijs notitieboekje, het breiboekje van mijn tante Agnes.

Een neef drukte mij dat laatst in handen op de familiereünie, met de woorden: 'Dit vind je vast leuk om te zien, jij wordt er ook genoemd.'

En inderdaad, op 2 februari 1956 noteert mijn tante 'Wolletje Marianne: 80 steken opzetten, 20 toer dubbel breien, boordje 1 recht 1 averecht, dan 29 st. recht + 1 averecht, 140 toer armsgat. De rest heeft moeder in blokjes gebreid.'

Het lijkt abracadabra, maar tante Agnes was destijds handig met haar nieuwerwetse breimachine. In het boekje is te lezen dat ze voor al haar neefjes en nichtjes – en dat zijn er veel – iets breide: wolletjes, ballonbroekjes, luierbroekjes, slobbroekjes, truitjes, vestjes, rokjes en zelfs een matrozenpakje. Het hele patroon in haar ouderwetse schuinschrift beschreven, over steken en toeren, minderen en afkanten en de soort wol of katoen.

Tussen de regels lees je de zuinigheid van toen: 9 januari 1958, trui Dory, van uitgehaalde terra wol. In de kantlijn staat: *koud weer, windkracht 11*. Kennelijk een strenge winter, want een maand erna schrijft ze naast de trui voor Ans: *sneeuw tot de dakgoot*.

Het ging ook wel eens mis: Wim Boom (3x uitgehaald), vest Trees (door omstandigheden niet doorgegaan), trui Dick Witte, met een notitie van een jaar later: verbrand, overgebreed.

Dat breipatronen een wiskundeknobbel vereisen bewijzen de kartonnen kaften van het boekje, die zijn volgekrabbeld met ingewikkelde staartdelingen en optelsommen. Ze breide niet alleen voor familie. Veel Oudeschilder dorpsgenoten, zoals jongens van Boom, Jan Zegel en meiden van Havenzicht, liepen in haar breisels.

Het laatste patroon is van 3 november 1965: Jurk, zwarte Sireen, stand 6, met gehaakte mouwen en een split voor. Wat een spannend ontwerp! Maakte ze die voor zichzelf? Jammer dat er geen foto bij zat.

Een breiboekje verworden tot tijdsdocument.

Wat niet genoteerd staat, maar gelukkig wel doorverteld wordt door haar broer Jaap, is het verhaal van tante Agnes als breiende muizendoder.

Vòòr de komst van de machine breide ze fanatiek met de hand. In het oude huis aan Het Buurtje waren de muren bekleed met behang op jute, dat was gespannen op houten tengels tegen de muur. De ruimte tussen behang en muur was een ideale speelplaats voor muizen. Agnes had een bloedhekel aan dat rondrennend ongedierte. Tijdens het breien loerde ze ingespannen naar de plek waar de onzichtbare muis zich bevond.

Op het juiste moment nam ze een breipen in de aanslag en stootte die koelbloedig dwars door het behang in de muis. Ze werd daar gaandeweg heel handig in en spiesde zo menig muis aan haar breipen. Volgens Jaap breide ze na zo'n moord rustig verder, krabde met diezelfde breipen op haar rug of roerde ermee in haar koffiekopje.

Ja, Sint had gelijk. Agnes vond veel plezier in breien.

Marianne Witte

Corrie Wessels-Bakker Guurtje Witte-Bakker Agnes Bakker